

Indholdsfortegnelse

Redaktører	8
Forfattere	9
Forord	11
<i>Poul Nyrup Rasmussen</i>	
Introduktion	13
<i>Lene Falgaard Eplov, Lisa Korsbek, Lone Petersen og Mette Olander</i>	
DEL I – REHABILITERING I NUTIDENS PSYKIATRI	17
<i>Lene Falgaard Eplov, Lisa Korsbek, Lone Petersen og Mette Olander</i>	
Kapitel 1. Rehabilitering i et historisk perspektiv	19
<i>Lene Falgaard Eplov, Lisa Korsbek, Lone Petersen og Mette Olander</i>	
Kapitel 2. Rehabilitering ved psykisk sygdom	
– overordnede betragtninger	29
<i>Lene Falgaard Eplov, Lisa Korsbek, Lone Petersen og Mette Olander</i>	
DEL II - REHABILITERENDE INTERVENTIONER	57
<i>Lone Petersen, Lene Falgaard Eplov, Mette Olander og Lisa Korsbek</i>	
Kapitel 3. Psykosociale indsatser	59
<i>Lone Petersen og Lene Falgaard Eplov</i>	
Kapitel 4. Lægelige indsatser	81
<i>Lene Falgaard Eplov og Lone Petersen</i>	

Kapitel 5. Indsatser ved ergoterapeuter og fysioterapeuter ... 85
Berit Hvalsøe og Lene Nyboe

Kapitel 6. Indsatser i sygeplejen 93
Mette Olander og Ane-Grethe Madsen

Kapitel 7. Sociale indsatser 101
Kirsten Petersen, Finn Blickfeldt Juliussen og Kim Jensen

**DEL III - REHABILITERING VED
SPECIFIKKE MÅLGRUPPER 119**
Lisa Korsbek, Lene Falgaard Eplov, Lone Petersen og Mette Olander

**Kapitel 8. Rehabilitering ved skizofreni og
bipolar sindslidelse 121**
Lisa Korsbek, Lene Falgaard Eplov og Lone Petersen

**Kapitel 9. Rehabilitering ved skizofreni ved
behandling i opsøgende team 131**
Merete Nordentoft og Tina Iversen

**Kapitel 10. Rehabilitering ved dobbeltdiagnose
og i retspsykiatrien 139**
Søren Bredkjær

Kapitel 11. Rehabilitering ved angst og depression 147
*Sidse M. H. Arnfred, Lene Falgaard Eplov, Lisa Korsbek, Lone Petersen
og Mette Olander*

Kapitel 12. Rehabilitering ved spiseforstyrrelser 155
Marianne Lau og Mette Waadegaard

Kapitel 13. Rehabilitering af torturoverlevende med PTSD ... 161
Edith Montgomery

**Kapitel 14. Rehabilitering ved
borderline-personlighedsforstyrrelse 169**
Mette Olander

DEL IV – ORGANISERING OG IMPLEMENTERING 177

Mette Olander, Lisa Korsbek, Lene Falgaard Eplov og Lone Petersen

Kapitel 15. Sundheds-, social- og handicappolitik 179

Lars Ahlstrand og Niels Pihl

Kapitel 16. Organisering, implementering og kompetencer i professionelt rehabiliteringsarbejde 193

Lene Falgaard Eplov, Mette Olander, Lisa Korsbek og Lone Petersen

DEL V – FORSKNING I REHABILITERING 205

Lisa Korsbek, Kjeld Høgsbro, Lone Petersen, Mette Olander og Lene Falgaard Eplov

Kapitel 17. Forskning i rehabilitering 207

Lisa Korsbek, Kjeld Høgsbro, Lone Petersen, Mette Olander og Lene Falgaard Eplov

DEL VI – REHABILITERING I ET BRUGERPERSPEKTIV 223

Lene Falgaard Eplov, Lone Petersen, Mette Olander og Lisa Korsbek

Kapitel 18. Brugerens egen stemme 225

Klavs Serup Rasmussen, Elisabeth Rix og Katrine Woel

Kapitel 19. Rehabilitering set fra bruger- og pårørende foreningernes synsvinkel 237

Kirsten Elise Hove og Erik Olsen

DEL VII – REHABILITERING OG RECOVERY I DET 21. ÅRHUNDREDE 245

Lene Falgaard Eplov, Lone Petersen, Mette Olander og Lisa Korsbek

Kapitel 20. De nuværende udfordringer 247

Lene Falgaard Eplov, Lone Petersen, Mette Olander og Lisa Korsbek

Stikordsregister 252

Forord

“Intet fremskridt er for lille (...).”

Denne enkle sætning er en af de betragtninger, som hænger i luften, når sidste side i denne bog er vendt. For i dag ved vi, at hvis vi møder mennesket bag diagnosen og skaber en sammenhængende behandling med dets eget perspektiv indbygget, kan vi helbrede eller bedre sygdomme i sindet.

Medmenneskelighed, forståelse og ligeværdighed er i al sin enkelthed hovedingredienserne i den behandling, der kan flytte omkring halvdelen af alle psykisk sårbare – også de hårdest ramte – tilbage til en normal tilværelse og et godt liv.

Paradoksalt nok er præcis samme tre komponenter en tragisk mangelvare i vores behandlingssystem. Det generelle syn på sindslidelser i og udenfor psykiatrien er stadig, at når filmen først knækker, er det umuligt at reparere den. Derfor hører jeg fra flere og flere tidligere psykisk sårbare, hvordan selve rollen som psykiatrisk patient endte som en ekstra forhindring for deres helbredelse.

Vejen ud af psykisk sygdom er på en og samme tid enkel og kompliceret. Enkel, for hvis alle i dag med et fingerknips skiftede modløshed, afstandtagen og fordomme overfor psykisk sårbare ud med håb og tro på helbredelse eller bedring, så ville de første psykisk sårbare allerede i morgen begynde deres rejse tilbage til det gode liv. Og kompliceret, fordi mødet med diagnosen og stemplet ‘uhelbredelig syg’ øjeblikkeligt betyder mistet håb, livsrolle, selvtillid og netværk for den psykisk sårbare.

“Forstår du, min dreng, alle mennesker kan noget – er gode til noget – det gælder bare om at finde ud af hvad det er.”

Sådan frit fra erindringen er budskabet i børnebogen *Gummi Tarzan* (1975) af Ole Lund Kirkegård (1940-1979). En smuk, sjov og positiv fortælling for børn og voksne, der rummer så megen livsvisdom og så meget håb. Den fortælling har været min ledetråd gennem hele mit politiske liv: Hvert eneste menneske tæller og kan noget. Det gælder også for arbejdsløse, udstødte, fysisk handicappede, langtidssyge eller psykisk sårbare. Alle hører vi med i samfundet.

Desværre elsker vi kasser og standarder i vores kultur. Diagnoser er et godt eksempel på en standardisering, som inden for psykiske sygdomme åbner og ikke mindst lukker døre. En diagnose som psykisk syg udløser førtidspension og medicin, men ofte også håbløshed og stilstand. Med det psykiatriske rehabiliteringsperspektiv ser man ud over diagnoser og tror på bedring for alle, mens 'systemet' er tilbøjelig til definitivt at opgive psykisk syge med visse diagnoser, f.eks. samtlige inden for skizofreni-området.

Et helbredende miljø for psykisk sårbare bygger på 'rund' tænkning – tro, håb og ægte omsorg. Rehabiliteringsprocessen er individuel og kan derfor ikke standardiseres. Den enkelte psykisk sårbare har brug for et væld af muligheder i forhold til sociale og medicinske indsatser for at komme sig.

Psykisk sårbare er mennesker, der som alle andre ønsker at tage vare på eget liv. Ingen har godt af at blive behandlet mange forskellige steder uden klar vej og sammenhæng. Det handler ikke blot om at se og behandle patienten, men om at fokusere på mennesket og hjælpe den enkelte til at genskabe sig et helt liv.

Det kræver en helt ny kultur, der fremmer følelsen af håb og optimisme, og som giver den psykisk sårbare mulighed for at komme sig og nå sine mål. En national optrapning og samlet handlingsplan i forhold til psykiatrien skal bygge på helheden. I stedet for at fokusere på at reducere symptomer, skal vi nu have fokus på rehabilitering, på det personlige netværk, uddannelse og job. På at sikre at mennesker med selv meget svære psykiske sygdomme kan komme sig og få et værdigt liv i samfundet. Derfor skal vi arbejde for *ét fokus – ét menneske* – én samlet indsats hele vejen frem til et godt liv for den enkelte. Det er dét, psykiatrisk rehabilitering handler om.

Februar 2010

Poul Nyrup Rasmussen

Formand for Foreningen Det Sociale Netværk og tidligere statsminister